І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-5237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 114. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 20-го ЧЕРВНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 20, 1961 No. 114. VOL. LXVIII.

КОНҐРЕС ПРИСПІШУЄ ПРАЦЮ НАД ВАЖЛИВІШИМИ ЗАКОНОПРОЄКТАМИ

ПАЛАТА І СЕНАТ РІЗНЯТЬСЯ В ОЦІНЦІ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОЄКТУ

Вашинґтон. — Конґрес починає приспішувати працю над цим, щоб на цій сесії ухвалити найважливіші законопроєкти, які вніс уряд до Конґресу, і які, на пропозицію Президента треба ще в цьому році ухвалити. Сенат прийняв вже деякі законопроєкти без труднощів, але в Палаті Репрезентантів сподіваються, що будуть труднощі з ухваленням будівельної програми. Південні демократи і деякі республіканці створили досить сильну опозицію проти того, щоб не допустити до ухвалення урядового законопроєкту в справі будівельної програми. Також починають виринати труднощі при ухвалюванні законопроєкту про федеральну допомогу публічному шкільництву. Сенат вже прийняв цей законопроєкт і тепер він находиться в Палатній Комісії Правил, яка повинна б його 20-го червня переслати до повної Палати, але немає певности, чи це дійсно станеться, бо ще не є відомо, чи вернеться зі шпиталю голова цієї Комісії конґресмен - демократ з Аркенсс Джеймс В. Тімбел, який підтримує урядовий будівельний законопроєкт. Трімбел мав би вернутися зі шпиталю у вівторок 20-го червня. Демократи сподіваються, що цей законопроєкт вдасться перефорсувати ще цього тижня. Сенат прийняв його 12-го червня. Згідно з ним федеральна скарбниця видала б 40-річні морґеджі на закуп нових домів, і видала б поважні суми на перебудову міст, де збудували б дешеві помешкання для тих громадян, які мають низькі прибутки. Законопроєкт про федеральну допомогу публічним школам находиться в Палатній Комісії Правил. Два її демократичні члени стараються, щоб Конґрес одночасно працював над проєктом про допомогу католицьким і приватним школам. Ці члени — це конґресмени Джеймс Деленей із Квінсу, Н. Й., і Томас О'Нілл із Массачусетсу. Врятувати урядовий законопроєкт про допомогу шкільництву зможе швидка дія в справі доповнення крайового закону про оборонне виховання, який прийняли в 1958-му році. Цей закон мали б доповнити окремим пунктом про те, щоб парохіяльні і приватні школи могли дістати федеральні позики на будову шкільних будинків, бо ті приватні школи навчають також і тих предметів, які є потрібні для оборони країни. Ці предмети — це математика, фізика та чужі мови. Комісії, які займаються цією справою, мають приспішити акцію, щоб виявити свою добру волю в цій проблемі, і щоб таким робом усунути перешкоди для прийняття урядового шкільного проєкту.

Кеннеді вимагає $8.8 більйона на поборювання в світі комунізму

Вашинґтон. — Президент Кеннеді 16-го червня, промовляючи на Крайовій Конференції в справах міжнародної економіки і соціяльного розвитку, домагався, щоб американський нарід допоміг йому припинити поширюваний у світі комунізм, та щоб Конґрес признав на допомогу закордонним країнам суму $8.8 більйона, за що можна б поліпшити економічні умови у відсталих країнах, що використовує комунізм. Президент признав, що були помилки в розділюванні закордонної допомоги, яку деколи видавали намарно, він сказав, що не може бути без помилок. Але Президент сказав, що він більше турбується тим, щоб не виставляти на риск безпеки країни, як тим, щоб не заризикувати можливістю помилки в розподілі закордонної допомоги. Президент сказав, що 1961-ий рік може бути переломовим роком в закордонній політиці ЗДА.

В Мехіко заарештували саботажистів, які знищили телефонічні вежі в ЗДА

Вашинґтон. — 18-го червня вдалося в Мехіко заарештувати тих саботажистів, які три тижні тому висадили були комунікаційні вежі в стейтах Ютаг і Невада. Про це заарештування повідомив головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді, який одночасно подав, що при заарештованих знайшли цілий арсенал зброї, який вони переховували на яхті, що стояв в Енсенаді, в Каліфорнії. Заарештовані призналися до злочину, заявляючи, що вони доконали його в імені організації, що називається „Американською Республіканською Армією", і яка змагає до захоплення влади у ЗДА. Заарештовані, — це Бернард Джером Бравс, у віці 51-го року, і 33-річний Дейл Кріс Дженсен. Один із них сказав, що, підкладаючи вибухові матеріяли під комунікаційні вежі, вони хотіли цим способом „знищити той ‚картель', який є власником Американської Телефонічної і Телеграфічної Компанії". Заарештовані також друга жінка Бравса 40-річна танцюристка і моделька, та 28-річний Роберт Джералд Бартоллі з Рено в Неваді.

В АМЕРИЦІ

● **Пані Кеннеді** вернулася з подорожі по Греції до столиці. Президент виїхав був їй на зустріч на летовище, але не виходив із авта, бо він нездужає на спину, і привітався з дружиною в авті. Пані Кеннеді не знала, що її чоловік нездужає і довідалася про це аж в Греції із часописів. Вона хотіла негайно вертатися до Вашинґтону, але Президент просив її докінчити подорож по Греції.

● **В порті Гротон,** Коннектикат, спущено на воду 8-ий американський атомовий підводний човен „Томас А. Едісон", який є озброєний атомовими ракетами „Полляріс". Кумою при хрещенні цього підводного човна була 72-річна донька славного винахідника пані Джан Е. Слови із Вест Орендж, Н. Дж. Головну промову виголосив асистент секретаря фльоти Дж. Г. Вейклін.

● **Колишній віце-президент** Ричард М. Ніксон зліквідував своє помешкання у Вашинґтоні, де досі жила його дружина із 2-ма доньками, хоч він сам вже довший час перебував у Каліфорнії, де працює в адвокатській фірмі. Ніксон мешкав у столиці 14 років, де 8 років був віце-президентом, а 6 років був конґресменом або сенатором. Ніксон будує новий дім в Лос Анджелесі.

● **Генерал армії Даґлес Мек Артур** заявив, що китайські комуністи тому вмішалися в Корейську війну в 1950-му році, бо наперед знали, що тодішні американські провідники, це значить президент Г. С. Труман та члени його кабінету, не дозволять бомбардувати китайську територію поза рікою Ялю. Про це мали поінформувати комуністів совєтські шпигуни з Англії Гас Вирджесс і Донелд МекЛін.

НА СОЮЗІВЦІ ПОЧАВСЯ ВИШКІЛЬНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-СЕКРЕТАРСЬКИЙ КУРС УНСОЮЗУ

Союзівка, Кергонксон. — Минулої суботи, 17-го червня, на цій оселі в Кетскильських горах почався вже другий з черги вишкільний організаційно-секретарський курс Українського Народного Союзу, головним завданням якого є лекціями, панелями і дебатами збільшити кваліфікованість організаційної і громадської праці секретарів Відділів та організаторів УНСоюзу. Організатором і керівником курсу з рамени Екзекутивного Комітету УНСоюзу є його головний секретар д-р Ярослав Падох. До участи в курсі, що триватиме впродовж тижня, зголосилось 50 секретарів, хоч і не всі з них приїхали вже в першому дні. Відкрив курс в суботу, 17-го червня, о год. 3-ій по пол. головний предсідник УНС Йосип Лисогір, вітаючи учасників та з'ясовуючи коротко необхідність відповідної теоретичної і практичної підготови союзових і громадських діячів. Він і проводив першими сесіями курсу. Програму курсу, з'ясовуючи його причини і цілі, подав гол. секретар д-р Я. Падох. Управитель Союзівки Данило Слободян закінчив цю вступну сесію відповідними інформаціями про побут на Союзівці. Сесію продовжувано того ж дня ввечері і перші дві лекції виголосили д-р Я. Падох про вагу вишколу секретарів і організаторів УНСоюзу та гол. касир Роман Слободян про вклад УНСоюзу в господарський розвиток української громади.

Курс продовжувався в неділю, 18-го червня, по полудні із доповідями п. Й. Лисогора на тему: Братерський рух („фратерналізм") в Америці і УНСоюзу; п. Р. Слободяна на тему: Економічний ріст УНСоюзу та його сучасний стан і тенденції і ред. А. Драгана: Український Народний Союз в минулому і сучасному. Коротку доповідь про вагу громадської активности в союзовій праці виголосив приявний на оселі голова Головної Контрольної Комісії д-р Володимир Ґалан. Перед недільної сесією учасники курсів віддали поклін Тарасові Шевченкові у сторіччя його смерти, складаючи китицю живих квітів біля його пам'ятника. Курс продовжується і дальші його сесії присвячені зокрема лекціям та інформаціям про різні аспекти організації нових членів до УНСоюзу, діловодство по Відділах і т. п. Між доповідачами і керівниками панелів, крім згаданих, є ще заст. гол. предсідника УНС п-ні Анна Герман, мґр. І. Скочиляс Володимир Сохан, інж. Ст. Чайковський та ін.

Джерзісітські жінки відзначили День Батька прогулянкою на Союзівку

Союзівка, Кергонксон. — Українське жіноцтво Джерзі Ситі відзначило День Батька минулої неділі, 18-го червня тим, що посадили своїх чоловіків чи батьків на два винаймлені автобуси і привезли їх на цілий день на цю незрівняну відпочинково-вакаційну оселю в Кетскильських горах. Прогулянку, в якій взяло участь 90 осіб, зорганізував місцевий Український Жіночий Демократичний Клюб з пані Евою Хитрин на чолі. Разом із своїми парафіянами приїхав на оселю і один з їхніх душпастирів, всч. о. Зиновій Бачинський, який і відправив о год. 11-ій перед полуднем на призначеній для такої цілі лісовій поляні співану польову Службу Божу, здобуваючи душі і серця учасників своєю відправою і релігійно-патріотичною проповіддю. Під час Служби Божої співав „крилос" з д-ром Семеном Демидчуком на чолі, а „Вірую" проспівав Іван Будняк, секретар 155-го Відділу УНС з Перт Амбою. Гості з Джерзі Ситі та учасники союзових курсів були приявні на Службі Божій, на закінчення якої відспівано многоліттєвіє для живих батьків та відправлено парастас за тих, що померли. На парастасі окремо згадувано покійних митрополитів Андрея і Константина та головного предсідника УНС Дмитра Галичина.

Молитвами, обідом, прогулянками по околиці, ґутірками та відпочинком вшанували джерзісітські жінки своїх батьків у їхній день і з нескриваним жалем, що цей день не триває довше, покидали вони Союзівку о год. 7-ій ввечері.

В Ню Йорку вшановано пам'ять ректора УВУ проф. д-ра І. Мірчука

Ню Йорк. — Делеґатура УВУ, Товариство Прихильників УВУ і Наукове Тов. ім. Шевченка у ЗДА в суботу 17 червня вшанували пам'ять покійного ректора Українського Вільного Університету проф. д-ра Івана Мірчука. О год. 11:30 перед полуднем в церкві св. Юра відбулася Панахида, яку відправив о. Йосафат Кузьмяк ЧСВВ і до якої співав хор „Трембіта" з Нюарку, Н. Дж., під дириґ. п. Бемка. Вполудне в залі Українського Народного Дому відбулося жалібне засідання, яке відкрив голова Товариства Прихильників УВУ проф. д-р О. Андрушків, згадуючи про свою співпрацю з покійним. Проф. д-р Маркіян Терлецький висловив співчуття Родині Покійного від Українського технічного Інституту, а проф. д-р В. Стецюк відчитав співчуття від проф. Р. Смаль-Стоцького, проф. О. Оглоблина і проф. Володимира Радзикевича. Проф. В. Стецюк виголосив доповідь про Покійного, як вченого і громадського діяча та відчитав спогади проф. К. Кисілевського про нього. Д-р Р. Голіят доповідав на тему „Проф. Мірчук і українське студентство". Проф. д-р М. Стахів говорив про значення Покійного в історії УВУ, душею якого був проф. Мірчук, та про його ролю в Історично - філософічній Секції НТШ, яку Покійник очолював. В Панахиді і в Жалібнім засіданні взяли участь донька Покійого проф. д-р Іванна Ратичева із чоловіком інж. Ратичем представники товариств, які влаштували це засідання, та представники УВАН, УТГІ і гості. На Жалібному засіданні був виставлений портрет Покійного, який буде переданий до ґалерії портретів при НТШ в Ню Йорку.

„Тризуб" став першуном Американської Ліґи

Перемогою 3:0 над Портуґальським Ф.К. в Нюарку минулої неділі 18 червня футболісти „Тризуба" здобули остаточно перше місце в Американській Футбольній Лізі. Хоч і остало ще дружині „Тризуба" чотири гри за мистецтво цієї Ліґи, але вже жадний із суперників української одинадцятки не може наздогнати її в рахунку здобутих точок. Змагання з портуґальцями виграв „Тризуб" легко, шануючи свої сили та здоров'я до великих рішальних змагань фіналу за Чашу ЗДА, які відбудуться вже в наступну неділю у Филаделфії. Противником „Тризуба" у футбольному фіналі ЗДА є клюб „Юнайтед Скатс" з Лос Анджелесу. Перші з двох фінальних гор з цим клюбом у Лос Анджелесі закінчилися нерішеною 2:2. В зустрічі з портуґальцями ворота для „Тризуба" здобули Абруз 2 та Ніс 1.

Минулої неділі закінчилися гри першої групи Міжнародної Футбольної Ліґи, в якій першуном став англійський клюб „Евертон" після високої перемоги над Н. Й. Амерікенс 7:0. Інші висліди цих першенств: Бангу, Бразилія — Конкордія, Канада 1:0, Динамо, Румунія — Безіктас, Туреччина 5:2, та Бангу, Бразилія — Кілмарнок, Шотляндія 5:0.

П. ДОРОЖИНСЬКИЙ І Б. ГАСЮК ОЧОЛИЛИ ЦЕНТРАЛЬНИЙ І КРАЙОВИЙ ПРОВОДИ „ЗАРЕВА"

Ню Йорк. — Павло Дорожинський був обраний на голову центрального проводу Об'єднання Українських Академічних Товариств „Зарево" на загальному з'їзді делеґатів цієї організації, що відбувся тут минулої суботи і неділі, 17 і 18-го червня, в приміщеннях Українського Літературного Клюбу і Українського Народного Дому. Богдан Гасюк був обраний на голову крайового проводу „Зарева" в ЗДА. У цьому подвійньому, бо загальному і крайовому з'їзді „Зарева" взяло участь 68 делеґатів з американського і європейського континентів та 40 гостей. Проводила з'їздом президія, в складі: Богдан Боцюрків з Елмонтону — голова, Богдан Коваль з Арґентини і Любомир Бачинський з Бельґії — заступники голови та Оксана Бакум, Марія Герець і Ліда Стецик — секретарі. Після звітів уступаючих управ центрального і крайового проводів „Зарева", з'їзд вислухав доповіді Миколи Плавюка з Гемилтону на тему можливостей і розвитку українського націоналізму, та перевів дискусійний панель на тему аналізи праці „Зарева" та вкінці вибрав нові центральний і крайовий провід. З'їзд „Зарева" відкрито в суботу вполудне в приміщенню Літературно Мистецького Клюбу. Після декількох усних привітів і відчитання листи писемних, обі управи зложили свої звіти з діяльности, після чого голови Контрольної Комісії дали внески на уділення абсолюторій. По дискусії над звітами, закінчилася перша сесія конґресу і з'їзду.

В другій сесії того ж дня Микола Плавюк виголосив свою доповідь в якій доказував, що сьогодні націоналістичні процеси набирають щораз більших форм і ствердив що, наприклад, в сучасній Україні далі йде боротьба окупантів проти націоналізму якого не вдалося викоріняти навіть після 40 років. Говорячи про програму націоналістичного товариства „Зарево", він закликав до плянів на довшу мету, значить „вміти жити для України", а не „вміти згинути для неї".

В панелю, який слідував по дискусії над доповіддю п. Плавюка, шість членів „Зарева" висловлювали коротко протилежні думки про різні ділянки Об'єднання, а відтак присутні їх обговорювали. Панелістами були: Богдан Винар, Богдан Боцюрків, Осип Зінкевич, Лев Винницький, Анатолій Криворучко і Богдан Гасюк. В суботу ввечорі в приміщенні УНДому відбулася спільна вечеря, а по ній мистецька програма і забава. Мистецькою програмою якою керував і в ній сам виступав пяніст Альберт Кіпа, брали участь ще сопрано Віра Котилевець, скрипаль Богдан Мізяк і квартет „Чотири Троянди" (Оксана Винницька, Марта Пісецька, Оленка Лущишин і Марійка Притула). Солістам у програмі акомпаніювали Таїса Збир і Бежан Ягуді.

Ранком в неділю працювали покликані з'їздом окремі комісії, а пополудні почалася третя і остання сесія. Тут комісії звітували і давали певні рекомендації на які делеґати пізніше голосували.

Під кінець загального конґресу і крайового з'їзду обрано керівні чинники Об'єднання. До Центрального Проводу були вибрані: Павло Дорожинський — голова, Богдан Винар — заступник голови і координатор праці комісій, Анна Процик і Оксана Бакум — секретарі, Марко Антонович — пресовий референт, Любомир Бачинський — організаційний референт, Михайло Белендюк — фінансовий референт. До Контрольної Комісії ввійшли: Михайло Пап, Богдан Боцюрків, Любомир Калинич, а до Суду Чести Петро Стерчо, Олександер Самагальський і Дмитро Січ.

Крайовий Провід „Зарева" на ЗДА обрано в такому складі: Богдан Гасюк — голова, Володимир Процик — заступник, Зірка Шекерик — секретар, Осип Рублінський — організаційний референт, Тарас Хархаліс — фінансовий реф., Марійка Белендюк — пресовий реф., а Маруся Попович член управи. Контрольна Комісія: Вол. Бакум, Ліда Стецик і Михайло Герець, а Суд Чести: Адріян Стецик, Альберт Кіпа і Любомир Люба.

До проводів також входять „екс офіційно" голови крайових управ — до Центрального Органу і голови поодиноких клітин до Крайового Проводу. Конґрес і з'їзд винесли резолюцію щоб втримати за всяку ціну ЦЕСУС, як єдине представництво українського студенства у вільному світі.

Спілка Українських Журналістів Америки відбула загальні збори

Ню Йорк. — В суботу 17 червня ц.р. відбулись в УНДомі в Ню Йорку Загальні Збори Спілки Українських Журналістів Америки. Проводив ними діючий заступник голови д-р Матвій Стахів, у почесній президії засів голова СУЖА, який зрікся був того становища, Роман Купчинський, звітував секретар, Іван Кедрин-Рудницький. Із запрошених 73-х осіб приявними були 23, сім прислали виправдання. У звітах і дискусії стверджено полагодження останньою Управою всіх формально-організаційних справ (статут, членство, виказки, списки часописів, діловодство і т.п.), але замалу сутню діяльність. Переведено тільки один удатний публічний вечір. У дискусії над можливою діяльністю організації підкреслено конечність припинення хаосу в ділянці вживаного в різних часописах правопису. — Йдучи по лінії висловленої в імені Контрольної Комісії д-ром М. Шлемкевичем суґестії, прийнято внесок М. Островерхи, за яким обрано тричленну Комісію Матку — Р. Купчинського, Р. Криштальського й З. Стефанова — яка разом з теперішньою Управою має прийти у вересні ц. р. на нові Загальні Збори із внесенням щодо складу нової Управи. До того часу урядуватиме давня Управа, якій Збори, зрештою, ухвалили вже тепер абсолюторію.

НОВІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УНДОМУ В НЮ ЙОРКУ НЕ ВІДБУЛИСЬ З БРАКУ ПОТРІБНОГО КВОРУМУ

Ню Йорк. — Вже другі з черги Загальні Збори уділовців (шеровців) Українського Народного Дому в Ню Йорку не змогли відбутись внаслідку замалої скількости приявних, чи пак репрезентованих ними уділів. Велика скількість листів з розісланими уповноваженнями для Дирекції („прокsі") вернулась внаслідку застарілих адрес. Рішено перевірити ще раз усі адреси та заапелювати окремо до всіх співвласників УНДому, щоб вони поцікавились своєю установою бодай настільки, щоб надіслали туди свої правильні адреси і прислали уповноваження, потрібні для переведення законом вимаганих зборів.

ТРИ ЛЯОСЬКІ КНЯЗІ РАДЯТЬ В ЦЮРІХУ ПРО СПІЛЬНИЙ УРЯД

Женева. — За твердженням знавців ляоських справ, склалась тепер цілком диковинна ситуація: в Цюріху в Швайцарії нараджуються три ляоські князі-суперники над покликанням до життя коаліційного уряду, що мав би бути визнаний міжнародним світом із ґарантією для незалежности і невтральности Ляосу. Цими трьома князями є Бун Ум, теперішній прозахідній прем'єр, Суванна Фума — попередній „невтральний" прем'єр і його двоюрідний брат Суфановонґ, лідер комуністичного руху Патет Ляо. Посередником є камбоджевський прем'єр князь Народом Шіганук. Проєкт, щоб новим прем'єром Ляосу став король Ляосу Саванґ Ваттана впав, бо признано рацію арґументові, щоб тримати короля понад усіма партіями й спорами. Покищо крім загального визнання спільних принципів, практично наради трьох князів не дали висліду. Тим часом в самому Ляосі комуністи продовжують тактику порушування перемир'я, наскоків та злобування щораз нових теренів. Американські делеґати на Женевській конференції в справі Ляосу дістали вістку, що від проголошення перемир'я 3 травня 19 разів комуністи порушили те перемир'я. Женевські дебати не посуваються вперед і постійно крутяться біля проблеми прероґатив та дійсних можливостей діяння Міжнародної контрольної комісії в Ляосі.

За заявою, що її відчитала донька згаданого вгорі князя Суванни Фуми, княжна Муя, суперницькі князі рішили розпочати від понеділка 19 ц. м. розмови про створення компромісово - коаліційного уряду, при чому вони визначили час тривання своїх нарад на три дні. Вони погодились, щоб в їх нарадах взяли участь також міністер військових справ теперішнього ляоського уряду, ген. Фумі Носован., та голови невтралістичної і комуністичної ляоської делеґацій Женевської конференції. Проте промовлятимуть на тій конференції виключно лише названі три князі. Хоч сам факт, що ті три лідери ворогуючих таборів в Ляосі зійшлись за одним столом на спільній базі незалежности і невтральности краю дуже позитивний, проте закордонні обсерватори є ще далеко від оптимізму. Голови делеґацій ЗДА, Англії, Канади і Франції на Женевській конференції перевели спільну нараду задля устійнення дальшої спільної тактики. У західніх делеґаціях зростає переконання, що Совєтський Союз не бажає собі взагалі мирної і компромісової злагоди в цій справі, сподіваючись, мабуть, що комуністичні партизани в Ляосі, отримуючи постійну допомогу від СССР і Північного В'єтнаму, остаточно заволодіють в Ляосі і створять доконаний факт — без конференції. Інші знову обсерватори не виключають, що існує тиха ривалізація між Москвою і Пейпінґом щодо впливів у Південній Азії і тому СССР не захоче розбиття цієї конференції, бо воно привело б *комуністичному Китаєві більшу користь, як Совєтському Союзові.*

ЗДА видалили комуно-чеського „дипломата" при ОН, як шпигуна

Об'єднані Нації. — Американські власті зажадали негайного виїзду з цієї країни члена делеґації ЧСР при Об'єднаних Націях, Мірослява Нацваляча під закидом, що він займався „невідповідною акцією" і що, зокрема, старався перекупити одного американського громадянина і шантажувати його його нареченою в ЧСР, вербуючи до шпигунської роботи. Нацвалят з свого боку закинув американським властям, що вони намагались задарма завербувати його для своєї шпигунської роботи, погрожуючи видаленням, у випадку непослуху. Нацвалят оповів довгу фантастичну історію зустрічі в одному нюйоркському ресторані, де ніби два американські урядовці намагалися приєднати його до шпигунської роботи. З американського боку появилось категоричне заперечення того твердження.

Передовий совєтський танцюрист вибрав свободу в Парижі

Париж. — 23-річний Рудольф Нуреєв, передовий танечник у балетній дружині Кіровської опери в Ленінграді, яка тепер об'їздить деякі столиці Західньої Европи, втік на летовищі в Ле Бурже під Парижем, коли вся дружина всідала до літака, щоб перелетіти на гостинні виступи до Лондону, і просив французькі власті дати йому політичний азиль. Большевицькі наглядачі в балетній дружині, мабуть, зміркували, що Нуреєв змовляється з деякими французами і тому в ждальні на летовищі зажадали від нього, щоб він негайно вертався до Москви. Нуреєв наробив крику, вибіг з ждальні і підбіг до французького поліцііянта, прохаючи його охорони. Відвезений до поліційного комісаріяту і потім до французького міністерства внутрішніх справ, Нуреєв, в приявності представників совєтської амбасади, підтримав своє бажання залишитись на Заході і відкинув всі просьби й обіцянки, що їх робили ті большевицькі репрезентанти. Нуреєв працював з хлоп'ячого віку в балетній школі Ленінградської опери й від 10-х років рахувався членом її балетної дружини.

У СВІТІ

● **На конференції науковців на Кремлі,** на яку прийшов від совєтського уряду „сам" Хрущов для підкреслення її значення, промовляв новий президент совєтської Академії Наук Мстислав Келдиш і заявив, що найактуальнішою проблемою, яку повинні розв'язати совєтські науковці-техніки і господарники, це електрифікація краю. Люди здивувались, що Келдишеві не казали прославляти ракети, а дозволили говорити про такі прикрі для большевиків справи, як факт, що в багатьох містечках і селах СССР все ще нема електричного струму.

● ***У Туреччині*** все ще змагаються різні течії: військова й цивільна, як також всередині військової хунти, що править державою. Перелет над столицею країни Анкарою військових ракетних літаків мешканці того міста зрозуміли, як демонстрацію генераліції летунства проти пляну висилання шефа штабу летунства на військового аташе до турецької амбасади у ЗДА. Після того лету таке призначення ген. Танселя відкликано. Нічого не говориться, коли вернеться цивільна влада.

● **В південному Тиролю,** заселеному німцями та приналежному до Італії, стались вже 33 динамітові замахи проти різних об'єктів. Знищено дві електрівні й нароблено шкоди на поверх 40 мільйонів лірів ($64,000). Щасливо відкрито й унешкідливлено динамітові патрони під греблею. Всі ті саботажі приписують південно-тирольським німецьким екстремістам, що борються за ширшу автономію.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issue combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Нова загроза в Европі

Шістнадцять років тому, в травні 1945 року, скінчилась друга світова війна, але й по нинішній день все ще нема з Німеччиною мирового договору. Це аномалія, яка — здається — не має прецеденсу у всесвітній історії. Потсдамська конференція з липня - серпня 1945 року була тільки з'їздом переможців, які тимчасово, в атмосфері післявоєнної руїни й хаосу, поділили Німеччину на чотири зони під адміністрацію чотирьох воєнних альянтів. На такі ж зони поділено й Берлін. Німецького партнера не було, бо й Німеччина існувала тоді не як політичне, а тільки як географічне поняття. Віричи наївно в можливість політичної співпраці з Совєтським Союзом в заведенні нового порядку в світі, західні альянти без ніякого спротиву погодилися пересунути кордони совєтської зони на захід від Берліну, зробивши його в такий спосіб островом серед совєтського моря.

Настоювання на безоглядній капітуляції німців та знехтування будь-якого німецького контрагента під кінець війни; прийняття концепції тісної співпраці з большевиками в справі адміністрації на території Німеччини; згода на провідницьку ролю Сталіна на Потсдамській конференції після смерти Ф. Д. Рузвелта і упадку уряду В. Черчилла: генеральна демобілізація, переведена в ЗДА й Англії зараз після війни з повною байдужністю до дальшої долі Европи — все це були історичні помилки, які важким тягарем лягли на долі всього людства. Використовуючи за своїм традиційним завойовницьким рецептом німецьку комуністичну партію, Москва проголосила так звану Німецьку Демократичну Республіку, перетворивши її в свою випадну базу проти Заходу. Водночас большевики почали нагінку проти трьох західніх зон Берліну, щоб включити його в цілості під комуністичне правління. Але цей наступ зустрівся з спротивом Заходу, який проламав блькаду Берліну з рр. 1948/49. Почався період затяжної холодної війни, в якій Німеччина й Берлін ввесь час являють собою нерозв'язану проблему.

У своєму виступі в минулий четвер через радіо - телевізію Нікіта Хрущов знову загострив цю проблему, як головну тему міжнародного спору і найнебезпечнішу бочку пороху. Погодившись на принцип об'єднання Німеччини ще на „вершинній" конференції у 1955 році, Совєти потім проголосили цю проблему „внутрішньою справою самих німців", вимагаючи безпосередніх переговорів між Західньою і Східньою Німеччиною, а коли цей плян не вдався, то проголосили вимогу міжнародної леґалізації „довічного" поділу Німеччини та позбавлення Західнього Берліну статусу міста під протекцією західніх військових залог. В минулий четвер Хрущов поставив крапку над „і": нехтуючи величезні зміни, які настали в Німеччині від 1945 року, він виключає усякі пересунення державних і зональних кордонів, встановлених на Потсдамській конференції. Хрущов хоче, щоб Захід дав свою згоду не лише на вічне підпорядкування Совєтському Союзові 17 мільйонів німців та на його геґемонію в серці Европи, але й санкціонував нинішній політичний стан в Східній Европі. Згода на це була б рівнозначна з самогубством Заходу. Тому, коли Хрущов поставив у минулий четвер в цій справі ультимат до кінця року, то він зактуалізував можливість нової світової війни.

Але московський диктатор війни не хоче. Він шантажує нею, розраховуючи на слабість і нерішучість Заходу. Програ на Кубі і в Ляосі стала заохотою для нової експансивної авантюри СССР. Наступних півроку будуть часом великої проби й великого іспиту, що його мусять скласти західні держави.

Шевченка вони бояться

З усіх українських творців мистецького слова, письменників і поетів найбільш загрозливий усім змістом та спрямуванням своєї творчости і найнеприятливіший для кожночасних білих, червоних чи брунатних тиранів України і їх сатрапів — Шевченко.

Щоб звести нінівець незаперечний зміст Шевченкової творчости і знищити його вплив на українські покоління, вороги України докладали всіх можливих зусиль, почннаючи від жорстокого цензурування Шевченкової поетичної творчости, здійснюваного і царськими, і совєтськими, і гітлерівськими цензорами, аж до безоглядного фальшування й спотворювання комуністичними сатрапами не тільки змісту цієї творчости, але й усього життєпису і навіть світогляду Шевченка. Для цієї мети совєтські експерти опрацювали спеціяльну систему фальшування, яка всі факти й дані перевертає догори дном, встановлюючи чи підсовуючи на їх місце нові, видумані або перекручені. Вистачить узяти до рук ту чи іншу совєтську шевченкознавчу публікацію, щоб переконатися, до яких меж безглуздя й потворности довели совєтські фальсифікатори свої методи фальшування.

Водночас із цим, щоб заховати Шевченка і зміст його творчости від живого ума читачів Шевченкових творів, совєтські „літературознавці" намагаються представити, як фальсифікаторів, усіх тих, що розглядають і інтерпретують Шевченка з українського національного становища. Посилилися ці намагання особливо останнім часом, коли за почином українців у вільному світі вшановано достойно пам'ять Шевченка в сторіччя його смерти виданнями, академіями і пам'ятниками. Абстрагуючи від ряду газетних нападів, ці намагання виявилися вже й в стрілянні з „грубших гармат", зокрема ж у надрукованій в офіційному органі ЦК КПУ „Комуніст України" в числі 5 з травня ц. р. статті кандидата філологічних наук О. Мазуркевича п. н. „Фальсифікаторам не затьмарити величі Шевченка", і навіть в окремому книжковому виданні „Фальсифікатори спадщини Т. Г. Шевченка", що його „опрацював" з доручення компартійних сатрапів уже „доктор філологічних наук" і директор відділу шевченкознавства в Інституті літератури Академії наук УССР, Євген Кирилюк.

Обидві ці *найновіші публікації* спрямовані головним чином проти „буржуазних націоналістів" у вільному світі, і автори їх спеціялізуються у вишукуванні й реєструванні помилок у цитатах із творів Шевченка, друкованих в тих чи інших газетах, чи й деяких недоглядів, що траплялися декілька десятків років тому в деяких популярних виданнях, до яких, поруч творів Шевченка, інколи вміщувано й інші патріотичні вірші, такі, як наприклад, гимн „Ще не вмерла Україна". Тому дискутувати з ними чи й спростовувати всі ці „ревеляції" немає потреби, ні глузду. На цьому місці варто б хіба пригадати, що найновіший і найбільш характеристичний зразок спотворення Шевченківського тексту дала московська „Правда", офіційний орган ЦК КПСС, замінивши в числі з 10-го березня ц. р. слова з Шевченкової „Молитви" — „перелоги орать" на ... „цілину піднімать". Щождо писання Євгена Кирилюка, то на цьому місці вистачить ствердити, що це під еґідою очолюваного ним Відділу шевченкознавства відбувалось і відбувається друкування багатотиражних видань Шевченкового „Кобзаря", з яких донедавна викреслювано і „Розриту могилу", і „Чигрине, Чигрине", і „Суботів" та ін. і в яких до 1960 року включно бракує спрямованого проти „возз'єднання," України з Москвою Шевченкового вірша *„Якби то ти, Богдане п'яний, тепер на Переяслав глянув"* ...

Наведених тут прикладів справді таки нахабного спотворювання Шевченкової творчости, реєстр яких можна б збільшувати в безконечність, не приховати й не заперечити навіть найбільш виспеціялізованим з-поміж совєтських експертів від фальшування Шевченка.

ХОЛОД В ЕВІЯНІ

Париж. — Весна у Франції звичайно буває холодна. Але цього року, ось уже літо на носі, а все ще холодно й холодно; наприкінці травня були не то приморозки, але в горах т. зв. Центрального масиву температура впала до 8 ступнів морозу (Цельзія). Розуміється, в Альпах — ще холодніше, в Евіяні, де відбуваються переговори з представниками альжирського підпілля, кілька разів падав сніг.

Евіян являє собою картину військового табору. На перехрестях вулиць стоять танки, скрізь чути розмірені кроки збройних стеж. Замість веселого сміху курортників, лунають сухі вигуки команди. Чудове Леманське озеро — сіре і хвилі його холодні. І, не зважаючи на всі оптимістичні передбачення обсерваторів, переговори зайшли в атмосферу холодного завзяття: за всяку ціну не зривати переговорів, хоч опинилися вони на мертвій точці.

Вступна фаза закінчилась: обидві сторони обмінялися думками про всі великі й малі справи, і пора б переходити до шукання компромісу. Але французька делеґація, як найперше питання, висунула пропозицію, щоб повстанці припинили воєнні дії. Повстанці відмовляються, уважаючи, що коли французи припинили воєнні дії односторонньо, вони цього зробити не можуть, щоб не виглядало, що поступились вони перед тиском. Тому навіть тунісійська преса пропонує, щоб французи десь там також постріляли, а потім тихим способом обидві сторони погодилися на замирення фактичне, без підписування окремого акту. Бо підпілля все ще вважає, що перемир'я може бути лише вислідом переговорів, а не їх передумовою.

Останніми днями Крім Белькацем, провідник делеґації підпілля, заявив, що не погоджується на будь-який статут Сагари, яку вважає інтеґральною частиною національної альжирської території, не погоджується ні на які військові французькі бази в майбутній альжирській державі, не хоче говорити про будь-який окремий статут для европейського населення Альжиру.

Але переговори є на те, щоб узгіднювати розходження, а не на те, щоб ствердити єдність думок. Коли б не було розходжень, то не було б і війни. І не в цьому суть справи. Гордіїв вузол зав'язаний в самому підході двох сторін до питання майбутнього. Коли обидві сторони згідні на референдум, який був би виявом самовизначення альжирського населення, то інакше вони собі уявляють і завдання і значення того референдуму.

Французи кажуть: альжирська нація щойно народжується. Її форми має визначити референдум. Іншими словами: щойно референдум визначить, чи Альжир має залишитись французьким, чи буде зовсім самостійним, чи буде самостійним у співжитті з Францією. Жадного з цих питань не може вирішити ніяка зустріч делеґатів, зокрема в Евіяні, бо тут зустрічаються представники французького уряду з провідниками підпілля, а це ж не леґальні представники населення.

Альжирці кажуть: Альжирська нація народилася давно, виявила себе в боротьбі, що триває ось уже сім років. Альжир уже є самостійною державою, і в Евіяні переговорюють представники його уряду. Референдум має лише засвідчити перед зовнішнім світом, що альжирський нарід, об'єднаний довкола проводу підпілля, — самостійний.

Ясно, що ці дві тези погодити важко. Тут є засадниче розходження, і коли не знайдеться ключа для обходу цього розходження, то переговори розіб'ються, бо важко собі уявити, щоб одна зі сторін явно змінила своє становище.

В хвилині, коли пишемо ці рядки, до Женеви прибула велика делеґація уряду Марокко. Припускають, що марокканці, як і тунісійці, стоять за те, щоб альжирське підпілля вимагало максимуму, але не зривало переговорів, бо війна осоружна для всіх. Зокрема, осоружна для найближчих сусідів — Тунісії й Марокко, яким вона також чогось коштує.

Підпілля, здається, рішило затягати переговори до зборів своєї великої ради, що відбудуться в кінці червня. Не виглядає, щоб це було правильно, бо Франція за той час здобуде собі багато мусульман своїми конкретними потягненнями, як от будова нових сіл, закладання шкіл і т. п., що ставить перед населення перспективу користей, коли б Альжир залишився в союзі й співжитті з Францією. На це можна взяти багато мусульман, бож їхня свідомість не така то вже і висока.

Але далеко серйозніше те, що Франція проводить широку акцію серед народів, які оточують Сагару. Недавно в Ніямей відбулася нарада представників держав, що лежать на південь від Сагари. Всі вони висловились за те, щоб Сагару в будуччині експлуатували спільно всі держави. Представник республіки Чад заявив, що Сагара має бути засобом зв'язку між північчю і півднем Чорного Континенту. Представник Ніґерії висловив конкретне побажання: зорганізувати зустріч усіх народів, що живуть „на берегах сагарського океану".

Сагара вже тепер приносить колосальні зиски. Туди вкладається спішним порядком щораз більші капітали. Хто з сусідніх народів не хотів би користати з того, вже готового? При спільному використовуванні безмежних багатств Сагари, довколішні народи багато виграли б, а Франція в тій експлуатації сагарських скарбів була б керівною силою, бо вона найбільше може інвестувати і капіталів, і машин, і спеціялістів. Тож невідомо, чи ці народи більше виграють, коли Сагара належатиме до самостійного Альжиру...

Для альжирського підпілля перспектива спільного натиску Франції і африканських держав не може усміхатися. Але... але справа не в тому. Справа в здійсненні не так уже самостійности, бо це річ перерішена, а в здійсненні революції, тобто в перебранні влади підпіллям, і в тому, щоб майбутній самостійний Альжир не був нічим зв'язаний. Ясно, що тут альжирське підпілля має союзників і в Москві і в Пейпінгу, і в Каїро. Але суть ціла в амбіції тих, що так криваво боряться. Амбіції цієї не можна назвати неоправданою, бо нема іншої організованої сили, що боронила б інтереси народу так, як боронить підпілля, нехай і в чомусь помиляючись.

Тому питання висліду переговорів лежить у площині психологічній. Треба сподіватись, що посередництво Марокка й Тунісії щось принесе.

О. Д-вич

Д-р Сергій Наклович

ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДІ У ВІДНІ

Віденці дуже люблять всякі видовища, тому й не дивно, що з великою нетерпеливістю чекали вони на приїзд американського президента і совєтського диктатора. Хрущов минулого року вже був з офіційними відвідинами в Австрії, то ж ним австрійці менше цікавилися. Але молодий американський президент був у Відні понад двадцять років тому, і то приватно, як студент. Взагалі ж це вперше в історії Австрії президент ЗДА вступив офіційно на австрійську землю, і тому заінтересування його особою було дуже велике. Також „Джекі", молодою і гарною дружиною Президента дуже цікавились австрійці.

Про конференцію говорили тут менше, бо австрійці знають большевиків здавна, ще з часів нещасливої окупації. Скільки нещастя і лиха, грабежів, поривання людей, які зникали безслідно, знасилувань жінок і інших напастей перетерпіли тоді на власній шкірі австрійці! Тому комуністична партія в Австрії невелика. В 1959 р. в останніх виборах до парляменту комуністи не здобули ні одного мандату, зібравши разом із лівими соціялістами всього лише 3% голосів, переважно в колишній совєтській окупаційній зоні, де вони від 1945 року аж до підписання договору в 1955 р., яким признано Австрії самостійність, займали під большевицькою адміністрацією добре оплачувані становища.

В п'ятницю 2-го червня ц. р., коли поїздом на Зід-Остбангоф прибув Хрущов, віденці пішли подивитися на „цирк". При цьому вони пам'ятали ще з минулого року, як католицький єпископат під проводом кардинала Кеніґа звертався до всього населення Австрії з закликом не вітати безбожника Нікіту, не оплескувати його і взагалі тримати себе гідно перед комуністами. Тож поводилися вони, як і минулого року, з великою резервою. Тим часом комуністи, які зібралися кількома групами, гаряче оплескували червоного диктатора, потім переїздили вантажними автами на друге місце, де знову оплескували його, щоб створити враження „народних мас", які симпатизують большевикам. Але на дворці чути було також поодинокі свисти.

Інша справа була в суботу 3-го червня, коли літаком „Боеінґ 707" просто з Парижу на летовище Швехат прибув президент Кеннеді. Хоча день був дощевий, під парасолями густим шпаліром ще задовго до прибуття стояли люди від летовища аж до Гофбурґу — резиденції президента Австрії, і від Гофбурґу аж до Ґіцінґу — віллі американського посольства у Відні. Бурхливі овації стосувались не тільки Дж. Ф. Кеннеді, але й його дружини.

Це був, сказати б, зовнішній ефект зустрічі Президента ЗДА і репрезентованого ним американського народу.

Кеннеді протягом двох днів мешкав на Ґіцінґу, в американському посольстві. Віденці постійно оточували віллю, щоб побачити президента і його дружину, які відразу ж завоювали собі популярність і любов австрійців.

Ще більше підніс свою популярність Кеннеді, коли в неділю о 9-ій год. ранку приїхав до історичної катедри св. Стефана на Службу Божу. Дорога від Ґіцінґу до площі св. Стефана, а також вся площа перед катедрою були заповнені тисячами людей, які, не зважаючи на захмарене небо, годинами чекали високих гостей. Кеннеді і його дружину вітали австрійці голосними окликами та оплесками, вимахуючи руками й хустками. А коли з-поміж хмар появилося сонце, тут і там в натовпі можна було чути: „Джекі приїхала і привезла зі собою сонце". Це саме казали й попереднього дня, коли Кеннеді складав офіційну візиту в бундеспрезидента, а його дружина поїхала до американського посольства: якраз тоді почало випогоджуватися.

Скрізь по вулицях, якими проїздив Президент, стояли кордони поліції, але віденці — нарід здисциплінований, і ніхто не порушував порядку, за виїмком журналістів, яких дуже багато прибуло з різних сторін. Офіційно зголосилося 1,350 репортерів-журналістів, а в дійсності їх було понад 2,000.

До катедри в цей день впускали тільки за спеціяльними перепустками, і храм Божий був виповнений по береги. Голосні овації на площі звістили приїзд президентської пари. Перед входом на спеціяльних трибунах було повно кінових і тілевізійних репортерів, бо в церкві, згідно з бажанням Кеннеді, було строго заборонено фотографувати. У вхідових дверях привітав Президента ЗДА з дружиною архиєпископ Відня, кардинал Франц Кеніґ, який вийшов до них з хрестом і з процесією. Кеннеді перепросив кардинала за 5-хвилинне спізнення, на що кардинал сказав з легкою усмішкою: „Забудьмо про це". Потім кардинал пішов до престолу правити архиєрейську Службу Божу, а Кеннеді з дружиною зайняли місця в першому ряді крісел. Коли високі гості переходили поволі головною навою, всі вірні приязно кивали до них головами.

Кеннеді і Джекі сиділи в першім ряді по лівій стороні, а представники австрійського уряду по правій. Коли до Кеннеді підійшли з тацею, він пошукав у лівій кишені, але, видно, банкнот видався йому замалим, і щойно з другої кишені витягнув він більший банкнот і кинув на тацю. Джекі мала вже приготовлений банкнот, якого зараз же поклала на тацю. Під час Богослужби співав славний на цілий світ хор віденських хлопчиків. Кардинал і всі вірні спільно молилися за мир у всьому світі і за свободу для всіх народів.

По скінченні Богослуження кардинал з процесією відпровадив голову американської держави і його дружину до дверей. Тисячі віденців, які майже годину чекали на їх появу, влаштували велику овацію.

Прощання було так само щире й невимушене, як і привітання. Від'їжджаючи, Кеннеді подякував австрійському народові за гостинність і за гарячі вияви симпатії до нього та його дружини, які він, мовляв, приймає як доказ симпатії для всього американського народу. Чисельно зібрана на летовищі публіка влаштувала тут ще одну овацію. Щойно як літак піднісся вгору, народ почав розходитися.

Австрійські часописи, за виїмком комуністичних, все ще згадують Кеннеді і Джекі, які лишили по собі найкраще враження.

Перед З'їздом Письменників Дитячої Літератури

Через неповний рік після закінчення другої світової війни — в березні 1946 р. відбувся в Мюнхені, в Німеччині, перший педагогічно-письменницький з'їзд, присвячений справам української літератури в умовах еміґрації. У висліді з'їзду постало ОПДЛ — Об'єднання Працівників Дитячої Літератури ім. Л. Глібова. Після того з'їзди ОПДЛ відбувалися кожного року аж до часу розселення його членів у різних країнах вільного світу. Вільшість членів опинилася в ЗДА й Канаді, і тут праця ОПДЛ продовжувалася в міру тих можливостей, які давали нові умови нового життя. Представництва ОПДЛ діяли і діють у різних країнах світу, а його члени постійно були в листовому контакті між собою та з Управою. Після смерти голови, сл. п. Юрія Тищенка, наступила частинна реорганізація Управи, і її осередком стало на місце Ню Йорку — Торонто в Канаді.

Минає саме 15 років існування і праці ОПДЛ. В умовах еміґрації і розсіяння членів праця ця не могла мати особливих успіхів, але десятки видань з маркою ОПДЛ і два журнали, редаґовані членаме ОПДЛ — „Малі друзі" в Німеччині і „Веселка" в ЗДА, видавана УНСоюзом, — це таки промовисті факти немалої пророблєної праці. А коли додати ряд друкованих доповідей, виголошених на з'їздах ОПДЛ, і статтей на теми дитячої літератури, що їх авторами є члени ОПДЛ, то підсумок виглядає таки поважно. Очевидно, можна було б і треба таки ждати куди більших успіхів, але тут виринають численні питання, які вимагають ширшого розгляду і відповіді. Ці питання заторкують ряд основних моментів нашого життя на еміґрації, і вони є питаннями не самого тільки ОПДЛ, але всього нашого громадянства. Для розгляду цих питань та для відповідних висновків і рішень Управа ОПДЛ запланувала була на місяць травень ц. р. окрему „конференцію в справах дитячої літератури й виховання" в Ню Йорку, але виявилося, що такою конференцією зацікавлене не тільки ОПДЛ, але й

(Закінчення на стор. 4-ій)

Филип Т. Васильовський

СЕЛО ЛУБНА ТА ЙОГО ТРАГЕДІЯ

(2)

В 1722 р. лубняни зчинили бунт проти осаджування поляків колоністів у Лубній. Латинський парох до 1937 р. був кс. Францішек Твардзіцкий, а потім кс. Майковський. У 1860 році побудовано в Лубній 3-клясову школу з польською і українською мовою навчання. Управителем школи в 1880 р. був Патеняк, а опісля Скарух, Куштика, Куліковський — всі поляки. Від 1909 до 1928 р. управитель був українець — Прокіп Михайло. До 1918 р. викладовою мовою в школі була українська, а опісля була вона вже як предмет. Доки управителем школи був Прокіп, він пильнував, щоб тих кілька годин в тижні, призначених на українську мову, якнайбільше використовувано. З приходом польських учителів, які самі не знали української мови, навчання підупало. Діти вчилися рідної мови більше вдома, як у школі. Від 1929 до 1939 рр. управитель школи був місцевий поляк Фукса Дгнаци. По розвалі Польщі, в 1939 р., при допомозі Миколи Левицького — голови УДК в Динові, українці зорганізували в Лубні 7-клясову школу. Управителем був Іван Тарнавський, а пізніше до 1944 р. Михайло Кос, абсольвент учительського семінару в 1935 р. Львівський університет закінчив Кос Андрей. За студентських часів працював над освідомленням села. По закінченні студій і одержанні праці став менш активним, рідко приїжджав. Причиною неактивности в національній праці був слабий стан здоров'я — хорував на туберкульозу легенів. Середню освіту мали: І. Андрус і П. Щепко. В часі другої світової війни середню освіту здобули: Орест Васінько, Михайло Пудло, Михайло Пудлик. Перед першою світовою війною неповню середню освіту мали: Нікодим Шевчик, Теодор Книш, Ярема Бучин, Онуфрій Кос, Стефан Кос, Юрко Шевчик, Василь Пашковський. Діти еміґрантів в ЗДА: Юрій Васильовський, син Миколи, закінчив студії з титулом Бечелар оф Арт, Данило Забіян і Теодор Бурдаш.

Двір в Лубній був власністю дідичів Ваповських в Динові. В другій пол. XIX ст. перейшов він на власність Стефана Тчецецького (правдоподібно, українського роду), який продав двір і частину ліса. Двором заряджував чи був його власником Маринів, який мав допомагати у відновленні церкви. Опісля двір перейшов до жидів - посесорів. При дворі були млин і гуральня. Пізніше закупив його повітовий лікар в Березові д-р Літц, який час від часу приїжджав до двору. Від 1930 до 1944 рр. двором заряджував Е. Новак. Внаслідок частої зміни власників двір зубожів, господарські будинки руйнувались.

Українці Лубної були прив'язані до свого грек.-кат. обряду, до своєї Церкви і народности. Переходів на латинський обряд було мало, на перекинчиків дивилися з погордою. Поважну ролю в національному відродженні українців Лубної відіграло Т-во „Просвіта". Проби заснувати це Т-во були вже в 1910 році, але тоді ще не було належного зрозуміння до культурної праці. Свідомими українцями в тому часі були: Лазор Максим, Кос Онуфрій, Бривка Семен, Троян Семен, Ґдачинський Петро і інші. В 1917 - 18 рр. знову роблено заходи заснувати Т-во „Просвіти", але до цього не дійшло з причин політичного характеру. Вже тоді постарався я про гроші на закупно площі під читальню і переслав їх до Ініціятивного Комітету, але в час девальвації вони втратили вартість.

Дня 7-го квітня 1926 року на загальних зборах лубнян, на основі одержаного від польського уряду дозволу (3 рази вношено прохання), засновано Т-во „Просвіта" ім. М. Шашкевича. На збори приїхав о. Добрянський з Павлокоми з двома свідомими селянами і академік Ярема з Глудна. В члени вписалося 70 осіб. Вибрано першу управу в складі: Степан Кос — голова, Михайло Прокіп (управитель школи) — секретар, Григорій Воловник — касир, Семен Воловник — бібліотекар; контрольна комісія: Василь Лазор, Максим Андрус, Ілько Васєнко, заст. — Николай Лазор, Зофія Воловник, Николай Бревка. З браку власної домівки читальня мала своє приміщення в хаті Семена Воловника.

Треба було будувати Народний Дім. Староство в Березові утруднювало дозвіл на будову, бракувало також грошей. В Шикаґо зорганізував я Будівничий комітет з управою: я, Микола Васильовський, Михайло Воловник, Степан Бурдош. Переводили ми збірку серед своїх і в околиці, влаштовували імпрези, і ввесь прибуток ішов на будову домівки у рідному селі. Будову розпочато в 1927 році на парохіяльнім ґрунті, в горішній частині села. Спільними силами лубняни взялися до будови — одні давали дерево, інші свою працю. Тому, що о. Копистянський не хотів заінтабулювати площі де стояв Український Народний Дім — „Просвіта", закуплено нову площу за 150 злотих, від ідейного українця Мих. Васильовського. Дім розібрано, перебудовано і заінтабульовано на „Просвіту".

Читальня стала центром культурно - національного життя. Тому, що село простягалось на довжині 9 км. і українцям з долішньої частини далеко було до домівки „Просвіти", засновано в долішній частині філію „Просвіти" і кооперативу. По важких зусиллях побудували вони власну домівку, але активність виявили меншу, як мешканці горішньої частини. В читальні молодь була зорганізована в аматорському гуртку, який дав кілька вистав побутового характеру. Т-во „Просвіта" гарно розвивалось, хоч були й так звані „бубнові" члени, які приходили лише тоді, як була забава з танцями. Згодом і вони ставали добрими членами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

SUBSCRIPTION RATES:

One year	$ 12.00
Six months	6.25
Three months	3.25

Jersey City & Foreign Rates:

One year	$14.00
Six months	7.50
Three months	4.00

For UNA members monthly 65¢.

ПЕРЕДПЛАТА:

На рік	$12.00
На пів року	6.25
На три місяці	3.25

В Джерзі Ситі і закордоном:

На рік	$14.00
На пів року	7.50
На три місяці	4.00

Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Степан Куропась

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Доповідь Миколи Лебедя, генерального секретаря Української Головної Визвольної Ради, відбулася в „Українській Бесіді" 29 квітня. Я був вже третій раз на його докладі в Шикаґо, і яка велика зміна наступила за тих кілька років! Перший його виступ під час побуту о. Гриньоха, який теж виступав, був масовий, гарячий, і Микола Лебедь видко не чувся ще добре на цьому терені. Його партійці, тоді ще О. У. Н. (б) були ще разом і були войовничі і по заґлобівськи вимахували шаблями, мовляв ми більшість, ми те і те, ми все! Стара еміґрація — це дядьки, що нічого не знають.

Другий його виступ був більше зрівноважений, О. У. Н. (б) розкололась і Лебедь розійшовся з своїми колишніми співробітниками, боронився проти нападів з їхнього боку.

Останній його виступ, про який пишу, був поважним докладом на поважні теми і доповідач робив враження не вічевого промовця, а державного мужа, який знає, чого хоче.

Темою його доповіді була „Україна у світлі міжнародних подій". Ствердив він, що не лише він, але і його середовище прийшли до переконання, що треба тепер змінити своє відношення до Радянської України і російського народу. Він прийняв все те, про що кількакратно писав д-р Прокоп як про нову „зміну віх" потрібну, щоб реально оцінювати міжнародню ситуацію і реально діяти у нашому відношенню до України. Наша преса дурить себе, коли ігнорує здобутки УССР, або не доцінює сили Совєтів. Замість критикувати режим, менше писати про недотягнення України, про які вона сама знає, ми повинні у вільному світі тішитися досягненнями українців в Україні. Ми теж повинні шукати зв'язків з москалями такими, що є за самостійну Україну, бо це є конечна умова.

Таких москалів нема ні на еміґрації ні певно в Росії, але це не значить, що таких колись не буде. Ми повинні бути проти організованої підпільної боротьби в Україні, якої і так тепер там не має, бо нема рації кривавити себе далі, від 1939 р. почавши. Ми повинні бути проти атомової війни, бо вона несе Україні знищення. Треба замість фантазії — реальних діл, треба координації, якщо нема консолідації українських партій до кожних справ зокрема, якщо нема одного центру. З москалями говорити треба, але під умовою, що вони визнають самостійність України. Виступ свій, д-ра Прокопа і УГАВР-и він назвав відважним кроком дивитися реально, а не мрійливо, на світ. Дискусія виявила, що концепція УГАВР-и в Шикаґо не має прихильників. Немає не тому, що УГАВР говорить відважно і діє реально, але тому, що москалям не можна вірити; тому, що таких „мудрих" москалів „українофілів" ніколи не було, нема і не буде, хоч Микола Лебедь вірить, що можуть такі бути! Дискусія була речева і са висоті з обох боків. Доповідач нотував і точно без зайвих нападів, як колись, відповідав на запити. Дискутанти, з малими вимками — були теж на висоті. Товариство Прихильників Визвольної Боротьби, яке влаштувало доповідь, зробило нашій громаді велику прислугу, бо лише такими виступами притуплюються партійні темпераменти. Товариство, що у своїх рядах зібрало найкращу академічну еліту новоприбулих, дало вже нераз докази своєї державної зрілости. Д-р Павло Турула вміло проводив зібранням!

На маргінесі доповіді Миколи Лебедя, треба ствердити, що концепція реальної політики знаходить серед українців прихильників. Не концепція миру з москалями за всяку ціну, а за ціну самостійности України. Поезія, що „згинуть наші вороженьки як роса на сонці" і т. п. не помагає. Недавно „Шлях Перемоги" приніс таке святочне побажання, яке нічого не коштує, від якогось Йосифа Москаля з Німеччини. „Пересилаю вам святочне побажання від себе і свого синка, річного Романа, з одним бажанням, щоб диявол Хрущов пропав, як сіл в окропі, і щоб ми повернулися на свою рідну Україну". Побожні ці бажання треба здійснювати боротьбою, а не мріями. Треба це робити у році Шевченка за його наказом: „Борітеся, поборете!"

Клюб Львовян в якому, більше не-львовян, як правдивих жителів того міста, влаштував Повеликодну зустріч членів 15 квітня, в залі СУМ-а. Були виступи фейлетоністів Гриця Мотики, „Ву-Ву", були теж фраґменти з „Веселого Львова". Д-р Роман Барановський, як конференсіє, старався бавити публіку, мав теж свої куплети, сатиру і гумористичні виступи. Імпреза була доказом, що забракло гумору, забракло програми. Бо товариська гутірка при перекусці з часм програми не заступить. Народ хоче чогось, хоче чимсь бавитися, веселитися, хоче чогось іншого, як дома. Люди силували себе нераз сміятися, але по обличчю можна було пізнати, що сміх цей був вимушений. За дверима в кухні і при чарці застав я дійсно веселу забаву. Зайшов я туди, бо зауважив, що люди виходили зі залі і зникалив за тими дверима. Львовяни! Будьте вірні „Веселому Львову" і майже ширшу розвагову програму, то будете мати успіх!

Райнголд Пабель, німець, що живе в Шикаґо Гайтс, видав інтересну книжку про перебування на Україні в уніформі німецького вояка підчас війни. З України його перенесли до Африки, де служив в корпусі ген. Ромеля. Разом з тим корпусом попав в американський полон, втік з табору полонених в Тексасі і два роки скривався у ЗДА. Його викрили, не допортували, помилували. Оженився і має книгарню. Його справа була голосна в цілій Америці, тепер за нього забули. Його книжка вийшла теж японською і італійською мовами. Сам Пабель говорить по українськи.

Багато привітальних телеграм і листів одержав я від приятелів - союзовців з нагоди вибору мене заступником предсідника УНСоюзу. Клівленд, Ню Йорк, Филаделфія, Рочестер, Дітройт, Міннеаполіс, Маямі і Гері вислали мені найбільше таких привітів. Я думав особисто відписувати на ті ґратуляції, але, коли листів прибувало, я пізнав, що не дам ради. Щиро всім дякую за привіти цією дорогою.

Здвиг Молодечих Організацій у поклоні Тарасові Шевченкові відбувся в нас 4-го червня у величезній 4,000-крісловій залі Нешенел Гард в Гумболд Парку. 600 дітей і юнаків, в тому 300 сумівців, дефілювали перед портретом Шевченка. Гуртові виступи молодечих хорів, танкових дружин, пластові вправи, виступ квінтету ОДУМ були тим цементом, що гуртують нашу молодь довкола „Заповіту" Тараса Шевченка. Молодь себе бачила! Всі ті діти зі шкіл українознавства чи молодечих організацій, — це діти, що народилися в Україні, Німеччині, діти вже в Америці, діти новоприбулих, що дбають про те, щоби їх діти зберегли духовий зв'язок із Україною. Але була там теж група українців, яких батьки родилися в Америці, була там теж 4-та ґенерація. Група танцюристів парохії св. Йосифа мала в собі козаків в шараварах і чорних чоботах, що найкраще витинала козака і коломийку, хоч вони вже 3-го покоління. Віра Стравняк, їх учителька є тим мостом між Україною і Америкою. Добре, що не було промов, бо програма тривала 4 години. Заля неакустична, без стелі, тому теж мало було чути проф. Антоновича, що мучився при мікрофоні.

Інсценізація „Останній акорд" — монтаж із творів Шевченка через те і не робив поважного настрою серед присутніх. Інсценізація добре змонтована, з виховним значенням, на жаль, не надавалася на велику залю. Тому теж 1,000 осіб, які сиділи на бальконах, вийшли, бо нічого не могли чути. Зле було вмістити монтаж при кінці програми, коли люди виходили зі залі. У змаганнях відбиванки дружина „Левів" перемогла дружину СУМА.

Хто влаштовував імпрезу, який комітет? Не було цього в проголошеннях і в летючках чи програмках. Майстром цієї бездоганної імпрези був проф. Антонович, директор шкіл українознавства і голова Учительської Громади. До такої великої праці він повинен був мати до помочі якусь молодечу раду, тоді був би більший порядок. А був час, коли Молодеча Рада в Шикаґо існувала, діяла, видавала журнал „Сковп". Нова влада перебрала Раду на бенкеті взимі 1960 року, на якому промовляв теж теперішній предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір. Вийшло ще одно число журналу і про Молодечу Раду і слух загинув. А шкода, бо молодим людям треба своєї молодої влади під опікою старших, Видно, що старші, які хотіли задержати владу в молодечих організаціях і не хотіли зійти на позиції дорадників, тут винуваті. Розговірна мова серед решти дітвори, від жовтодзюбих до студентів університетів включно англійська. На недавньому бенкеті у Парижі през. Кеннеді заявив: „Ми є горді, що в Америці і Канаді є мільйони людей, що говорять дома по французьки. Ми хочемо, щоб воно так далі було, ми хочемо далі любити Францію". Це саме відноситься до України, і якби вона дійсно самостійною була, то так теж повинен в Києві на Подолі говорити американський президент!

Золотий Ювілей Сестер Служебниць у Бразилії

Провінція Згромадження Сестер Служебниць Пресвятої Непорочної Діви у Злучених Державах Америки відзначає в цьому році своє двадцятип'ятиліття — свій срібний ювілей.

Водночас, Провінція того ж Згромадження в Бразилії святкує 50-річчя, — золотий ювілей. Головні урочистості відправлено 11-го травня, у матірному домі, у Прудентополі. З цієї нагоди бажаю написати про ту Провінцію бодай оці рядки.

За благословенням Божого слуги Андрея, 28-го лютого 1911 року, виїхали зі Львова на місійну працю між нашим народом у Бразилії сім сестер. Подорож їх була довга й томляча, тому що їхали вантажним кораблем. Вкінці приїхали до землі св. хреста до Бразилії. По нараді з бл. п. о. Климом Бжуховським, ЧСВВ, який і привіз сестер, поділили вони між собою терен праці. Три сестри попрямували до Ірасеми, у стейті Санта Катерина, а чотири до Прудентополя, у стейті Парана. Це були тоді два найбільші осередки українських поселенців у Бразилії.

11-го квітня того ж року, ввечері, нарід Прудентопільщини враз із бл. п. о. Маркіяном Шкірпаном ЧСВВ, настоятелем української місії у Бразилії, з радістю вітали прибулих. Сестри не гаяли часу. Скоро беруться до праці. В обох згаданих центрах закладають свої школи й інтернати. Спочатку навчають тільки в українській мові. Із найдальших осель, батьки привозять своїх дітей і приміщують їх в інтернаті Сестер Служебниць. Своєю прихильністю до людей і любов'ю до дітей з'єднують собі скоро серця всіх. Може засвідчити про це та обставина, що були роки, коли Сестри мали в інтернаті поверх п'ятсот дітей, учнів і учениць.

Бачачи, як гарно Сестри Служебниці виховують молодь, і інші колонії забажали мати їх у себе. Але, в них не було ще настільки сил, а доросту не було, бо не мали новіціяту. Ото ж 28-го серпня 1915 року, після довгих та прикрих заходів, за дозволом церковної влади, Сестри Служебниці відкрили свій новіціят. Відкрили його в чайбільшому центрі — у Прудентополі. Давніше, чимало українських дівчат, бажаючи посвятити себе Богові, вступали до монастирів латинського обряду. Тепер є вже свої рідні СС. Служебниці. Заохочені їх прикладом, оставляють світ і посвячуються на службу Богові, Церкві й народові. Посвячуються жити в убожестві, чистоті й послусі у своєму українському згромадженні. Провінція СС Служебниць у Бразилії розвивається дуже гарно, а число черниць зростає скоро. Сьогодні нараховує вона 36 домів і 269 монахинь.

Праця СС Служебниць у Бразилії багатогранна. Особливу увагу присвячують вони вихованню молоді. Провадять 32 народні школи, три гімназії й дві учительські семінарії. Поза державною програмою навчають дітей української мови й релігії в рідному обряді. Кожного року посвячують навіть свій заслужений відпочинок — свої ферії, і їдуть в далекі оселі, де навчають і старших різних робіт, церковних і народніх пісень та й завжди улаштовують пописи діточок. Сестри з посвятою і безкорисно дбають про Божі доми. Порядкують їх, прикрашують, чудовими особливо українськими вишивками і т. п. З різних національних і церковних нагод улаштовують вистави й концерти чи академії. Можемо сміло ствердити, що завдяки СС Служебницям молодь вміє рідне письмо й знає свою рідну мову. Сестри провадять теж лікарні, і більші й менші. В них дають не лише першу поміч, але вже дуже багатьом вр'ятували життя.

Неможливо в такому короткому нарисі описати, висловити й оцінити те все добро, що його зробили СС Служебниці для української колонії у Бразилії за тих п'ятдесять років своєї наполегливої й жертвенної праці. Їхня праця неоціненна. Ми можемо з нагоди таких рідкісних святкувань тільки їм поґратулювати й побажати найобильнішого Божого благословення, побажати особливо багато святих покликань, щоб у скорому майбутньому могли теж поїхати на рідні землі своїх батьків і допомагати відбудовувати Боже царство та й в душах молоді вщіплювати Божу правду й Божу любов.

омі

1,000 осіб на нашій Службі Божій в Ґошені, Н. Й.

На запрошення кат. гайскулів і академії Матері Божої, і на особисте запрошення о. Єремії Немечека, римо-кат. пароха церкви св. Івана в Ґошені, Н.Й., о. Евген Мацелюх, душпастир церкви св. Петра і Павла в Спрінґ Велей, відправив нашу св. Службу Божу в Ґошені, що віддалений 40 миль на північ від Спрінґ Велей.

Службу Божу відправлено 8-го травня. Служили до Сл. Божої студенти зі Спрінґ Велей, Степан і Николай Бабяки.

Велика церква св. Івана була переповнена студентами і вірними з дооколичніх римо-кат. парохій. Були присутні римо - кат. священики і багато монахинь. Пояснення про нашу Службу Божу під час відправи подавав монах Салезіянин, брат Андре. Присутнім роздано друкований бюлетень про історію нашої Церкви і нашого обряду. о. Евген Мацелюх виголосив проповідь про наш обряд.

Всі присутні з побожністю слідкували за церемоніями нашої Служби Божої. До св. Причастя приступило понад 500 осіб. В розділюванні св. Причастя помагали два рим.-кат. священики в наших ризах.

Присутній кореспондент часопису „Орендж Кавнті Пост" поробив знимки зі Служби Божої і помістив у своїм часописі з 11-го травня знимку священика з вівтарними хлопцями з відповідним підписом.

О. парох Немечек подякував о. Евгенові Мацелюхові за відправлення Служби Божої і висказав цінні слова, що його студенти ніколи не забудуть цієї Богослужби.

Це вже третя з черги Служба Божа, яку відправив о. Евген Мацелюх для римо-католиків.

В Рамсею приступило до Св. Причастя в нашому обряді понад 700 студентів.

Це доказ, як чужі люблять і цінять наш східній католицький обряд. Тимбільше повинна любити свій обряд наша молодь в Америці.

о. Евген Мацелюх,
душпастир св. Петра і Павла в Спрінґ Велей, Н. Й.

Свято Матері в 1-му Відділі Союзу Українок в Ню Йорку

Свято Матері відбулося величнo. Виконавцями програми були діти членок 1-го Відділу. Зацікавлення дітей програмою та впровадження їх в українську атмосферу було ціллю нашого Відділу. Успіхи були надзвичайні.

Свято відкрила голова 1-го Відділу п. К. Пелешок. З'ясувавши в короткому слові значення Свята Матері на Україні й на еміґрації, передала ініціятиву свята пані І. Бенцаль, яка вітала гостей та прочитала програму свята.

В програму входили деклямації, сценки, гра на акордеоні та діточий хор.

Вірш до Матері Божої віддеклямувала 5-літня Леся Бобак, яка зложила китицю квітів перед образом Матері Божої, прибраної вишиваним рушником.

„Розмова про маму" діялог у виконанні Марусі Гой й Аскольда Лозинського. Виконання роль було добре. Слідував реферат заст. гол. п. Марії Головей, яка в старанно опрацьованім докладі згадала важну працю української матері на панщині, а опісля навітню невільничу працю в колґоспах на Україні, та ролю матері на еміґрації й її завдання у вихованні молодого покоління, а саме передавати національні традиції, звичаї й обичаї дітям, які ніколи не виділи рідної землі.

По рефераті відбулася сценка „Поклін Матерям", яка своєю оригінальністю здобула признання серед публіки. Діти мали зроблені серця з квітів і на кожнім серденьку була одна буква. Коли вони відвертались постепенно до приявних гостей, деклямуючи при тому коротенький віршик, прочитавши букви разом давало гасло: „Поклін Матерям". Участь в тій сценці брали слідуючі діти: Гой, Зимна і Зимна, Чума, Лозинський, Палюх, Андрушко, Івануса, Бабяк, Штогрин, Штогрин, Вальчишин і Вальчишин. Сольо-танок виконав Михась Вальчишин. Юнаки Шканбара та Сидорак відіграли дві пісні на акордеоні. Івась Сливка відіграв дві пісні „Польку" та „Не тепер, не тепер" теж на акордеоні. На кінець діточий хор відспівав пісню „Боже, вислухай благання". Співом національного гимну закінчено це прекрасне свято.

Публіка рясними оплесками нагородила заслужених малих виконавців.

Неоцінену працю у підготовку цього успішного свята вложили п. Марія Головей, яка організувала танці й уложила програму й разом з п. Олею Сливкою приготовляли дітей до виступу. — Тадож п. Леся Гой не мало вложила свого труду.

Після концерту відбулося прийняття, яке приготовила госп. реф. п. К. Папуга при помочі інших пань.

Свято пройшло з успіхом і цілком певно залишить на довший час присмні спогади.

М. С.

Успіх Романа Рудницького

Патерсон. — Останній концерт Филгармонії Півн. Ню Джерзі 19-го квітня, в якому виступили переможці конкурсу ім. Ралф Росс, був справжнім досконалим завершенням сезону — стверджується в рецензії одного з американських критиків, надісланій „Ню Джерзі Філгармонік Сосаєті" в Патерсоні: Десятилітній піяніст Норман Фліт, переможець в групі „джуньйорів" дуже талановито відіграв першу частину першого концерту Бетговена; Джоен Бішоп, сопрано, переможець вокального конкурсу, в аріях, які вона відспівала, виказала наявність прегарного голосу й поважної школи. Та всю авдиторію буквально полонив виконанням концерту Равеля вісімнадцятилітній піяніст Роман Рудницький, переможець конкурсу „сеньйорів (з поміж 124 аплікантів та 35 фіналістів). Він, як піяніст, має все: вогонь, блискучість гри, непомильну техніку, кипучий ритм, велику скалю динамічних та звукових красок, музичне зрозуміння та зрілість далеку вищу його років. Це першої кляси піяністично-віртуозівський талант, покликаний стати в одному рівні з старшими товаришами з „майстер - кляси" його професора в Джуліярд, Розіни Левін-Ван Клайбурн-ом, Джон Бравнінґом, і ін. Сотні звеличників, його таланту, яких він здобув у Патерсоні своїм знаменитим виступом та скромною поведінкою, слідкуватимуть з великим зацікавленням за дальшими, та, пророкуємо, блискучими успіхами цього незвичайно талановитого юного піяніста, Романа Рудницького.

75-членна оркестра під диригентом Волтером Шедером дуже вдало співпрацювала з усіми солістами та, після перерви, чисто й акуратно виконала 5-ту симфонію Чайковського.

М. С. Т.

● **Представник** поборової служби заявив в Сенатській підкомісії видатків, що в році 1961-1962 до служби в армії покличуть 130,000 рекрутів.

● **В Селбері в Південній Родезії,** в Африці, важко захворіла на левкемію 7-річна англійська дівчинка Сандра Ватсон. На проголошений в радіо заклик приятелів її родини мала Сандра дістала коло 5,000 приязних листів і дарунків від різних осіб в Англії. Спеціяльний військовий літак привіз цю пошту.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 27.

В. Мельничук, Кліфтон	$ 10.00	С. Хомяк, Дітройт	1.00
М. Сенко, Невінґтон	10.00	Т. Чикета, Дітройт	1.00
П. Парніцький, Ел Сентро	5.00	К. Баліцький, Монтреал	1.00
В. Періг, Нюбурґ	5.00	М. Дереш, Ірвінґтон	1.00
П. Вайда, Торонто	5.00	Т. Фірцович, Шикаґо	1.00
П. Шкурат, Торонто	5.00	В. Кричка, Сісеро	1.00
Г. Жеребняк, Акрон	5.00	Г. Л. Галаненко, Дітройт	1.00
Е. Зубальський, Дітройт	4.00	М. Михайлович, Бріджпорт	1.00
А. Зенко, Акрон	3.00	О. Щудлюк, Кембрідж	1.00
М. Андрусевич, Дірборн	3.00	М. Божик, Монтреал	1.00
А. Молодовичі, Патерсон	3.00	І. Садовий, Ґошен	1.00
Д. Матковський, Фила.	3.00	А. Смішко, Бронкс	1.00
Д-р Ф. Наумик, Филаделфія	3.00	С. Островський, Джерзі Сіті	1.00
Г. Пасічник, Амстердам	3.00	С. Авґустович, Міннеаполіс	1.00
К. Гарасимів, Мілвокі	3.00	І. Костів, Омага	1.00
В. Зима, Ютика	3.00	Н. Кокольська, Річмонт Гіл	1.00
І. Осцюк, В. Істон	3.00	І. Заполюх, Шикопінґ	1.00
Д-р В. Левицький, Клівленд	3.00	М. Ляшенко, Шикаґо	1.00
П. Шкарупа, Флінт	3.00	В. Дорог, Ірвінґтон	1.00
М. Омелян, Филаделфія	3.00	Е. Пиндус, Бостон	1.00
Ю. Мазурик, Ню Йорк	3.00	І. Бобецький, Ню Йорк	1.00
И. Гаврон, Шикаґо	3.00	А. Гула, Торонто	1.00
С. Акулов, І. Молін	3.00	В. Волянник, Акрон	1.00
О. Маруненко, Бетлегем	3.00	Д-р М. Диміцький, Фила.	1.00
І. Боресюк, Інтер. Фолс	3.00	В. Вілчинський, Балтімор	1.00
А. Гнатов, Мідлтавн	2.00	о. В. Танчак, Ню Брансвік	1.00
А. Миколів, Монтреал	2.00	Д. Войтович, Йонґставн	1.00
П. Гадач, Филаделфія	2.00	Інж. М. Фляк, Едмонтон	1.00
М. Серніїк, Шикаґо	2.00	Я. Данилюк, Раріган	1.00
М. Брожина, Ню Йорк	2.00	Е. Велигорський, Дітройт	1.00
В. Бориско, Елизабет	2.00	Л. Коцюба, Честер	1.00
М. Луговий, Патерсон	2.00	Г. Мельник, Галстед	1.00
П. Каденко Стілтон	2.00	М. Мельникович, Тускон	1.00
Т. Янчак, Клівленд	2.00	П. Довбачук, Ню Брансвик	1.00
О. Бзовий, Бріджпорт	2.00	В. Шульга, Бостон	1.00
В. Поцілуйко, Дітройт	2.00	М. Богач, Дітройт	1.00
М. Крижанівський, Рачестер	2.00	В. Дембрович, Тонаванда	1.00
П. Топільницький Г.		О. Бардахівський, Шикаґо	1.00
он Гадсон	2.00	Р. Купчак, Ляшін	1.00
Д. Онищак, Бріджпорт	2.00	П. Сапун, Ірвінґтон	1.00
Ф. Букач, Филаделфія	2.00	С. Прихода, Нюарк	1.00
М. Кавчак, Ню Йорк	2.00	В. Данчук, Ню Йорк	1.00
О. Братах, Нюарк	2.00	А. Сельський, С. Дірфілд	1.00
П. Колісник, Филаделфія	2.00	Г. Вавриків, Балтімор	1.00
В. Зенчак, Парма	2.00	І. Подлецький, Шикаґо	1.00
Д. Кушмелин, Торонто	2.00	П. Гук, Норвіч	1.00
І. Ганза, Кітімат	2.00	І. Кучмій, Рачестер	1.00
Е. Федишин, Гаґаман	2.00	В. Ільницький, Балтімор	1.00
Л. Муращук, Нюарк	2.00	Е. Гомотюк, Гартфорд	1.00
П. Корпало, Асторія	2.00	Т. Вовканич, Кліфтон	1.00
И. Бурачок, Дж. Гтс	2.00	В. Лучин, Филаделфія	1.00
Л. Романюк, Филаделфія	2.00	В. Камінський, Парма	1.00
М. Стельмах, Мілвіл	1.70	С. Ваш, Лорейн	1.00
І. Кривецький, Белфілд	1.50	Я. Федорчак, Дітройт	1.00
І. Федунишин, Рачестер	1.50	А. Кудрик, Йонкерс	1.00
Е. Ладанай, Джерзі Сіті	1.00	Е. Барнич, Асторія	1.00
В. Качмарський, Манчестер	1.00	Т. Березюк, Дітройт	1.00
И. Шміґельський, Торонто	1.00	В. Костів, Кембрія, Гтс	1.00
І. Савчин, Бредок	1.00	К. Бойко, Провіденс	1.00
І. Щупляк, Джерзі Сіті	1.00	Т. Мельник, Кліфтон	1.00
Е. Свищук, Ст. Луїс	1.00	Г. Мельник, Ст. Кетерінс	1.00
В. Сегейда, Гемстед	1.00	Р. Пристай, Рачестер	1.00
С. Сідлярчук, Бостон	1.00	Д. Напенко, Нюарк	1.00
І. Винарчук, Нюарк	1.00	Н. Гіль, Бетлегем	1.00
П. Новак, Шикаґо	1.00		
І. Назар, Бостон	1.00	Разом	$ 235.70
В. Олексів, Бруклин	1.00	Раніше проголошено	$ 6,673.30
Т. Опорик, Озон Парк	1.00		
О. Прокопишин, Шикаґо	1.00		
Л. Коник, Потакет	1.00	Разом	$ 6,909.00

Спорт

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

Конкордія, Канада — Карльсруге, Німеччина 2 : 1

Стрільцями обидвох воріт для канадійців були імпортовані з Англії футболісти Р. Некман та С. Ловрі, які здобули ведення для Конкордії вже в першій півгрі. Це були останні змагання Карльсруге в М. Ф. Лізі, де німці закінчили розгривки зі станом точок: 7:7. Змагання ці відбулися в Монтреалі 13-го червня.

Евертон, Англія — Безіктас, Туреччина 4 : 0

Цією переконливою перемогою англійці вже майже запевнили собі перше місце першої групи. Одинокий конкурент на перше місце — Н. Й. Амерікенс мають на дві точки більше втрачених та мусіли б хіба виграти змагання з Евертоном (їх останні) принайменше з вислідом 5:0 чи 6:1, щоб стати першуном. Ворота стрілили: Вігнал, Янг та Коллінс 2.

Кілмарнок, Шотляндія — Динамо, Румунія 0 : 0

Другі змагання „дабл геддера" 14 червня на Польо Ґравндс відбувалися під зливним дощем, де румуни, не зважаючи на перевагу, не зуміли здобути перемоги і бодай одних воріт. Глядачів було всього 5,011. (в. с.)

ГОБОКЕН ФК ЗДОБУВ ЧАШУ НЮ ДЖЕРЗІ

Гобокен ФК — Чорноморська Січ 3 : 1 (0 : 0

Нюарк, 11-го червня. — В повтореній фінальній зустрічі, що відбулася на площі Шіцен Парку в м. Норд Берґен — німецький клюб Гобокен заслужено переміг Чорноморську Січ, здобувши таким чином Футбольну Чашу Стейту Ню Джерзі.

Подібно до попередньої зустрічі з вислідом 3:3 і цим разом наша дружина заграла нижче свого рівня, Нервова, а навіть хаотична гра нашої дефензиви, особливо воротаря Бенедетті, як теж немічна гра в нападі Кіралі - Маніна і Шпона, та контуженого Паука, це головні причини цього неуспіху.

Першу півгру обидва суперники закінчили 0:0. Маючи легку перевагу, Чорноморці не використали з кількох дві певні нагоди, в яких Луценко замісць викінчити гарну акцію нападу, будучи сам на сам з воротарем, перестрілив з кілька метрової віддалі, в 16 хв. гри. Подібну помилку зробив Гура в 25-й хв.

В цьому часі німці найкращу нагоду мали в 29-й хв., в якій Мілер перестрілив тепер понад порожні ворота Чорноморської Січі.

Друга половина почалася значно гострішою і завзятішою грою. Чорноморська Січ, маючи на початку легку перевагу, здобула ведення 1:0, Гура з подачі Каздоби - Луценка в 50-й хвилині. Від цієї ж хвилини суперник накинув дуже скоре темпо і врешті перебрав ініціятиву.

Наш напад ще зробив декілька акцій, однак немічна гра Кіралі, замість контуженого Паука на правому крилі, та слабша як звичайно гра Шпона, як і недиспонованого Маніна — позбавила його продуктивности.

Суперник використавши тим часом хаотичну гру нашої дефензиви, здобув вирівняння в 6-й хв. Наш воротар зробив найбільшу помилку, не переловивши м'яча, який замість поза ворота легенько закотився до сітки і 2:1.

3:1 здобули німці в 78-й хв. з підворітного замішання зі стрілу Озі Крамера.

Була це третя програна Чорноморської Січі в цьогорічному футб. сезоні з усіх 25-х змагань відбутих нашою дружиною.

Склад Чорн. Січі: П. Бенедетті, Р. Презимірський, Ю. Саварин, В. Каздоба, Б. Марчук, О. Дуткевич, С. Ґерловський, З. Шпон, Л. Луценко, М. Гура, Е. Кіралі, Т. Паук і М. Манін.

Омелян Твардовський

● **Федеральна Комунікаційна** Комісія плянує зменшити оплати за телефонічні розмови на далеку віддаль. Останній раз зменшили ці оплати в 1959 році.

ПЕРЕД З'ЇЗДОМ ПИСЬМЕННИКІВ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ширші наші педагогічні круги, виховники молодечих організацій та деякі наші установи, і що така конференція повинна відбутися в широкому пляні загальноукраїнської імпрези, отже потрібний довший час для програмової та організаційної підготови при співпраці всіх зацікавлених установ та громадських чинників. Широкий інтерес до такої конференції є відрадним фактом, який наглядно вказує на її потребу й вагу в нашій дійсності.

Поруч із конференцією мали відбутися і Загальні Збори ОПДЛ. З огляду на те, що конференція в її новому широкому пляні зможе відбутися пізніше, Управа ОПДЛ вирішила скликати загальні збори окремо, 24-го червня ввечорі і 25 червня в Торонті в залі Літературно-Мистецького Клюбу з метою обрати нову Управу і ухвалити новий статут та визначити комісію для підготови конференції в справах дитячої літератури й виховання.

Збори відбудуться напередодні „зустрічі українців Америки й Канади" в Торонті 25-го червня, щоб позамісцеві члени і прихильники могли використати транспортові нагоди.

Загальні збори ОПДЛ в -5-річчя його існування і 15-річчя нової української еміґрації мають особливу свою вимову. На перших зборах ОПДЛ було видвигнуто гасло: „Бій за душу української дитини на еміґрації — це бій за майбутнє володіння України в Україні". Під цим аспектом проходили основучі Збори ОПДЛ — під цим аспектом проходитимуть і збори в 15-річчя існування ОПДЛ. А наша перемога в цьому бою за душі наших дітей залежить від нас самих — від нас, як української спільноти, яка щораз гостріше відчуває й розуміє проблему нашого молодого покоління в умовах життя на еміґрації і яка щораз гостріше відчуває та розуміє, що рідне слово в рідній дитячій і юнацькій книжці — це така ж потреба, як повітря й вода. Як без повітря й води немає й не буде фізичного життя наших дітей, так без рідної дитячої книжки немає й не буде і українського духового життя.

Це й є той основний аспект, під знаком якого проходитимуть Збори членів і прихильників ОПДЛ і під яким мусить проходити і життя всієї нашої української еміґраційної спільноти, якщо вона це життя не хоче обмежити тільки свою найближчою ґенерацією.

Д. Б.

Студентська Громада в Шикаґо

Студентська Громада в Шикаґо відбула 12-го березня Звичайні Загальні Збори.

Після вислухання звітів присутні члени громади, яких було 20, одноголосно рішили дати абсолюторію уступаючій управі.

Дотеперішня управа заслуговує на признання, бо їй прийшлося вести працю в несприятливих умовинах. Труднощі полягали в тому, що мінімальне число нових студентів вступало до громади, а між членами громади не було запалу до праці. З цих двох причин можна уважати минулу каденцію управи за переломову. Але управа в складі: М. Мигаль — голова, І. Масник — заступник, В. Голод — культ. - освіт. референт, Л. Гюбнер — секретар, і О. Білинський — скарбник, зуміла ці труднощі побороти і все таки продовжувати діяльність. Під час урядування Студентська Громада взяла участь в міжнародній виставці при Шикаґівському університеті, влаштувала цілу низку сходин з доповіддями на різні теми, з великим успіхом зорганізувала Інавґураційний Вечір, і т. п. В тяжких обставинах уступаюча управа зробила все, що було в її силах.

Після дискусії над звітами, вибрано нову управу в такому складі: Таня Матійців — голова, Богдан Сацюк — заст. голови, Богдан Рубчак — культурно - освітній реферат, Ярослав Меркеро — скарбник. Контрольна Комісія: Ігор Масник і Михайло Мигаль.

Збори постановили, що секретар мав бути назначений новою управою. Нова управа призначила Ігоря Драґанчука на секретаря.

В своєму слові після виборів нова голова сказала, що вона здає собі справу з того, що праця нового правління буде тяжка, але вона певна, що з допомогою членів громади — управа успішно працюватиме. Головним завданням буде зацікавити українських студентів міста Шикаґо Студентською Громадою.

В студентській громаді студенти мають змогу зійтися і, не дивлячись на свої релігійні чи політичні приналежності, висловити свою думку на теми, які цікавлять всіх. Такі зустрічі зближують молодь і помагають їй виробити вмілість дискутувати в українському колі на культурному рівні.

Б. С.

● **Республіканські конгресові** провідники пригадують заклики президента Кеннеді до американців, щоб вони затиснули свої пояси і домагаються, щоб уряд Президента дав добрий приклад і обмежив свої видатки, бо збільшування державного дефіциту виходить в користь комуністам.

Летунство з успіхом випустило „Діскаверера XXV"

Вандерберґ летунська база, Каліфорнія. — Летунство з успіхом випустило 16-го червня штучний сателіт „Діскаверер XXV", який годину і 45 мінут після випущення дістався в орбіту і в полярному напрямку облітає Землю кожної 91-ої мінути. Сателіт важить 2,100 фунтів. Його найдальша віддаль від Землі виносить 250 статутових миль, а найменша — 140 статутових миль. „Діскаверер XXIV" випустили 8-го червня, але він не дістався був в орбіту. Докладно не є відомо, що знаходиться в цьому сателіті, але загально знають, що цього типу сателіти мають випробувати інструменти для розвідчих сателітів „Самос". Перший „Дискаверер" випустило летунство 28-го лютого 1959-го року. Мають пробувати зловити кабіну цього сателіта в околицях Гаваїв.

Розходження між канадійським урядом і губернатором Банку Канади

Оттава. — 14-го травня канадійський міністер фінансів Донелд Флемінґ домагався, щоб із свого становища зреззиґнував губернатор банку Канади Джеймс Є. Койн. Але він відмовився це зробити, і тепер уряд прем'єра Джана Діфенбейкера вирішив за допомогою парляментського декрету звільнити губернатора Канадійського Банку. Конфлікт між консервативним урядом і губернатором державного банку існує від 1958-го року, це значить від початку цього уряду. Уряд плянував і плянує дефіцитову фінансову політику, а губернатор обстоював і обстоює політику жити згідно з фінансовими засобами та менше імпортувати. Це непорозуміння спричинило те, що міністер фінансів Флемінґ досі не предложив бюджетового проєкту, який має бути дефіцитовий, проти чого є губернатор банку Койн. В найближчий вівторок 20-го червня Флемінґ має виявити, який бюджет він виготовив і які він передбачає прибутки. Флемінґ заявив, що губернатор банку Койн завжди поборював фінансові проєкти уряду, і тому уряд мусить його позбутися.

Канадійський доляр на рівні з американським

Монтреал. — Канадійський доляр 16-го червня ц. р. вперше впродовж останніх п'ятьох років був нарівні з американським доляром. Ця знижка канадійського доляра, який давніше був на кілька центів вартісніший від американського, настала внаслідок непорозуміння між канадійським міністром фінансів Даналдом Флемінґом і губернатором Банку Канади Джеймсом Койном. Флемінґ заповів звільнення Койна, який був і є проти інфляції доляра, а секретар скарбу тепер проєктує інфляційний бюджет на найближчий фінансовий рік. На біржі 16 червня канадійський доляр хвилево був навіть нижче від американського, але при закриті біржі він втримався на рівні з американським. Подібно було і на нюйоркській біржі, де канадійський доляр був альпарі з американським.

Генеральний секретар НАТО закидає Хрущову загострювання кризи

Вашингтон. — Новий генеральний секретар Організації Північно - атлянтійського пакту (НАТО), колишній голляндський міністер закордонних справ д-р Дірк Стіккер, який прийшов на місце бельгійського державного мужа Поля Генрі Спаака, складає тепер візити всім столицям 15 країн НАТО і перебуває в ЗДА. Він відбув довгі наради з през. Кеннеді, державним секретарем Діном Раском, секретарем оборони Робертом МекНамарою й іншими високими урядовцями ЗДА. Стіккер заявив журналістам, що Хрущов свідомо згущує міжнародну атмосферу і збільшує міжнародне напруження своїми новими виступами в справі Німеччини й Берліну, настоюючи на розв'язку тих проблем по лінії совєтських вимог, неприйнятливих для Заходу. Стіккер потвердив запит журналіста, що загострення міжнародної ситуації внаслідку промови Хрущова з четверга мин. тижня, в якій Хрущов поставив ультимат в справі Німеччини до кінця цього року, вимагає якнайшвидшого скріплювання збройних сил НАТО. Стіккер підкреслив повну однозгідність своїх поглядів з поглядами през. Кеннеді та єдність Заходу в цій справі. Речник державного департаменту Линкольн Вайт рішуче заперечив газетні плітки, наче б на Заході обмірковувано зміну становища в справі Німеччини й Берліну.

32 ОСОБИ ЗГИНУЛИ В ЗАЛІЗНИЧІЙ КАТАСТРОФІ У ФРАНЦІЇ

Париж — Недалеко містечка Вітрі-ле-Франсуа в північній Франції вискочив із рейок Поспішний потяг на лінії Страбурґ - Париж, що їхав із швидкістю 80 миль на годину 32 особи згинули, а 153 ранені. Обосторонні рейки понищені, так, що перервано рух на тій лінії. Впродовж буквально кількох хвилин надбігли з допомогою довкільні селяни. В рятунковій акції взяли участь також американські гелікоптери з військової бази у Вердені. Причина катастрофи покищо невідома.

Відійшли від нас
Члени Українського Народного Союзу:

ВАСИЛЕНКО Олекса, нар. 1942 року у Донбасі, член 379 Відділу УНСоюзу, помер в Шикаґо, Ілл., в червні 1961 р.

ВУЙКО Михайло, нар. 1891 р. у Гумниці, пов. Самбір, член 118 Відд. УНСоюзу, помер у Пітсбурґу, Па., 5-го червня 1961 р.

ГУДИМА Василь, нар. 1879 р. у Паньківцях, пов. Броди, член 207 Відд. УНСоюзу, помер у Савт Дірфілд, Масс., в червні 1961 р.

ДИБУЛЯК Анна, нар. 1884 р. у Мазаринах, пов. Товмач, членка 259 Відд. УНСоюзу, померла в Шикаґо, Ілл., 2-го червня 1961 р.

ЛЕЙН Карло Г., нар. 1907 р. в Антон, Мейн, член 390 Відділу УНСоюзу, помер в Брістолі, Конн., 9-го червня 1961 року.

РОЗБИЦЬКИЙ Микола, нар. 1889 р. у Мухалці, Зах. Україна, член 361 Відд. УНСоюзу, помер у Ню Йорку, Ню Йорк., в червні 1961 р.

РУБАЧ Микола, нар. 1893 р. в Літині, пов. Дрогобич, член 388 Відд. УНСоюзу, помер у Честері, Па., 8-го червня 1961 р.

СЕМКІВ Петро, нар. 1894 р. в Ятвяші, пов. Бібрка, член 83 Відд. УНСоюзу, помер у Филаделфії, Па., 5-го червня 1961 р.

СОХА Андрій, нар. 1906 р. у Филаделфії, Па., член 239 Відд. УНСоюзу, помер там же, 5-го червня 1961 р.

ХОМИН Кирило, нар. 1884 р. в Копанках, пов. Калуш, член 367 Відд. УНСоюзу, помер у Рочестері, Н. Й., 7-го червня 1961 р.

ВІЧНА ІМ ПАМ'ЯТЬ!

ТАРЗАН, ч. 4664. Ессар спить!

Тарзан дряпався по скелі, користаючи з дрючків, які повбивали там на те, щоб печерні люди могли дістатися до своїх осель.

Швидко вони долізли то входу до печери. Похмурий Омет заглянув всередину печери.

І там, при вогнищі, наївшися під час вечірнього бенкету, спав Ессар. — відступник король!